

Alkohol- och narkotikapolitiskt handlings/ målprogram för Vetlanda kommun

Antaget av Kommunfullmäktige 1996-12-18, § 148.

1. BAKGRUND

1.1 Svensk alkoholpolitik

Övergripande målsättning:

Att begränsa konsumtionen och motverka alkoholskador.

* *Skyddet för ungdomen går som en röd tråd genom den svenska alkoholpolitiken.*

* *Inriktningsmålet är att totalkonsumtionen skall förbli på oförändrad nivå de närmaste åren och på sikt minska med 25 %.*

1.2 Kommunal alkohol-/drogpolitik

* *Ett huvudmål för den kommunala drogpolitiken är att ungdomsåren skall vara alkohol- och drogfria.
Ett första delmål på kort sikt är att aktivt och kraftfullt verka för att senarelägga alkohol- och drogdebuten med två år.*

* *Delmålet skall vara uppfyllt senast år 1999.*

* *Inriktningsmålet är att totalkonsumtionen skall förbli på oförändrad nivå de närmaste åren och på sikt minska med 25 %.*

Kommentar till delmålet:

I bl a *folkhälsopropositionen 1990/91:175* uttalas klart att målsättningen är att ungdomsåren skall vara fria från alkohol och droger.

Idag ligger vi långt från den målsättningen.

Vi anser att det är bättre att koncentrera insatserna till personer under 18 år än att splittra upp resurserna och krafterna på olika målgrupper.

Genom att koncentrera insatserna på barn- och ungdomsgruppen kommer vi automatiskt även att nå övriga riskgrupper. De som nu är barn/ ungdomar kommer så småningom att bli föräldrar, få egna barn, ta körkort och köra bil i trafiken, att bli arbetstagare o s v.

Vi når även barnen/ungdomarnas föräldrar med budskapet om att t ex droger och bilkörning ej hör ihop, att graviditet och alkohol ej är bra osv.

Det är särskilt viktigt att arbeta för att uppskjuta alkohol-/drogdebuten, att bryta en regelbunden alkohol-/drogkonsumtion i tidiga tonåren eller en förhöjd alkohol-/drogkonsumtion i senare tonåren.

Den tid det tar för att utveckla ett beroende är kortare ju tidigare man börjar med en regelbunden alkohol-/drogkonsumtion.

Den unga växande människan tar lättare skada av alkohol- och drogbruk än en färdigutvecklad människokropp.

För att omsätta handlingsprogrammets mål/delmål i konkreta och mätbara resultat krävs *ett brett och aktivt engagemang mellan olika aktörer*.

Först och främst är det viktigt att föräldrarna tar ansvar för sina barn/ungdomars val av livsstil. Föräldrarna måste uppträda som goda förebilder och engagera sig i vad deras barn/ungdomar gör på sin fritid.

Andra viktiga målgrupper när det gäller att forma barnens och ungdomarnas livsstil är förskola och skola, idrotts- och ungdomsorganisationer som engagerar barn/ungdomar.

När det gäller organisationernas verksamhet bör målsättningen vara att den del av verksamheten som riktar sig till ungdomar skall vara alkohol- och drogfri. Även här är det viktigt med goda förebilder iform av ledare och aktiva idrottsutövare som uppträder på sådant sätt att de unga får en uppfattning av att idrott och alkohol/droger ej hör ihop.

En möjlighet till styrning för att nå ovan nämnda målsättning vore om bidragsstödet till föreningarna/organisationerna förenades med ett krav på att den del av deras verksamhet/aktiviteter som riktar sig till ungdomar skulle vara alkohol- och drogfri.

Förutom ovan nämnda aktörer krävs även aktiva insatser från socialtjänsten, primärvården m fl samhällsaktörer.

För att ändra attityderna till ungdomars alkohol- och drogkonsumtion krävs att det finns *en ideologisk samstämmighet* mellan de olika aktörerna.

Ofta krävs det en kombination - *ett batteri av insatser* - för att arbetet skall ge ett bra resultat. Det är viktigt att verksamheter som kommer i kontakt med barn- och ungdomar samarbetar och medvetet satsar på förebyggande och tidiga insatser när det gäller att göra ungdomsåren alkohol- och drogfria.

1.3 Tillsyn av försäljning och servering av folköl

Den kommunala tillsynen när det gäller att kontrollera efterlevnaden av 18 årsgränsen vid försäljning av folköl - öl klass II - fungerar dåligt och behöver förbättras. Förslag på hur tillsynen av nämnda försäljningsställen

skall bedrivas behöver tas fram. Ett skäl till tillsynen av försäljningsställen är bl a att vi prioriterat motsvarande tillsyn för restaurangerna.

Ett annat skäl är också att det bl a saknas finansiering av kostnaderna för en utökad tillsyn. Ett förslag som kanske går att realisera men som kräver en lagändring är att genom t ex avgifter från butiker som har rätt att sälja öl finansiera nämnda tillsyn.

2. INRIKTNING AV DET FORTSATTA PROGRAMARBETET

- * Insatserna måste ha karaktären av *långsiktighet* och leda till en *kraftfull lokal mobilisering* av olika insatser samt av opinionsbildning och attitydpåverkan.
- * Att påverka vanor och attityder tar lång tid och kräver *stor uthållighet och målmedvetenhet*. Opinionsbildningen måste dessutom ske på alla samverkansnivåer.

Rådslagsmetoden kan vara en bland flera metoder att arbeta med i det opinionsbildande arbetet. För att få acceptans för det praktiska arbetet med att göra *ungdomstiden alkohol- och drogfri* krävs att målen är accepterade av folkflertalet.

3. RIKTLINJER FÖR TILLSTÅNDSGIVNING - ALKOHOLLAGEN

Riktlinjer för serveringstillstånd - d v s tillståndsprövning/tillsyn/tillsyns- och ansökningsavgifter bör vara med som en bilaga till handlingsprogrammet.

4. ÅRLIG ÖVERSYN AV HANDLINGS- /MÅLPROGRAMMET

Handlingsprogrammet bör ses över årligen- och knytas till den långsiktiga Verksamhets- och ekonomiplanen - VEP.

5. UPPFÖLJNING

Socialnämnden bör ha huvudansvaret för att följa upp och utvärdera förverkligandet av målprogrammets huvud- och delmål.

6. SAMMANFATTNING

Huvudmålet med programarbetet på alkohol/narkotikaområdet är att vi aktivt och målmedvetet skall arbeta för göra ungdomsåren alkohol- och drogfria. Som ett första delmål gäller att vi aktivt skall verka för att senarelägga alkohol/drogdebuten med två år. Delmålet skall vara uppnått senast år 1999.